

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Alytaus kolegijos
**TARPTAUTINIS VERSLAS STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS**

Grupės vadovas: Danutė Rasimavičienė

Grupės nariai: Onutė Junevičienė

Vilnius
2014

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Tarptautinis verslas
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Verslas (N100) (Tarptautinis verslas (N120))
Studijų programos rūšis	Koleginės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3 m.), išstėtinė (4)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Tarptautinio verslo profesinis bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA.....	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ.....	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	5
2.3. Personalas	6
2.4. Materialieji ištekliai	6
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	7
2.6. Programos vadyba.....	7
III. REKOMENDACIJOS	8
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	9

I. ĮŽANGA

Nauja Alytaus kolegijos (toliau - AK) *Tarptautinio verslo* studijų programa (toliau – Programa), ketinama pradėti vykdyti 2015 metais, buvo vertinta Studijų kokybės vertinimo centro (toliau - SKVC) ekspertų grupės, kurią sudarė Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakulteto dekanė Danutė Rasimavičienė ir Kauno kolegijos Verslo vadybos fakulteto dekanė Onutė Junevičienė. Tai būtų pirmoji AK verslo studijų krypties programa. Ekspertės susipažino su Programos aprašu, jo priedais, vizito į AK š.m. rugsėjo 12 d. metu susitiko su AK administracijos atstovais, Programos aprašo rengėjais, dėstytojais ir socialiniais partneriais, suinteresuotais Programos atsiradimu AK, susipažino su materialine baze. Vizito metu ekspertėms talkino SKVC darbuotojas Pranas Stankus. Remdamosi dokumentų ir susitikimų rezultatų analize ekspertės pateikė Programos vertinimo išvadų projektą aukštajai mokyklai su rekomendacijomis, į kurias Programos rengėjai turėjo atsižvelgti per 10 dienų nuo išvadų projekto gavimo dienos. Per 10 dienų nuo išvadų projekto gavimo dienos AK pateikė Programos taisyms, atsižvelgdama į eksperčių rekomendacijas. Išanalizavusios papildomus dokumentus, ekspertės pateikia šias išvadas:

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Tarptautinio verslo studijų programos tikslas yra konkretus ir aiškiai suformuluotas, nukreiptas į mokslinių žinių ir studijų procese bei praktikų laikotarpiu įgytų gebėjimų taikymą profesinėje veikloje, konkrečiai apibrėžta būsimųjų tarptautinio verslo specialistų veiklos sritis.

Programos studijų rezultatai orientuoti į praktinių įgūdžių bei gebėjimų ugdymą, jų formuluotėse atsispindi verslumo, tarptautiškumo bei asmenybės globalios pasaulėžiūros ugdymas. Susipažinus su Programos aprašu, buvo kilę abejonių dėl tokios programos poreikio Alytaus regione, dėl Programos ir visuomenės poreikių atitikimo. Tačiau susitikimo su socialiniais partneriais metu įsitikinta, kad tarptautinio verslo absolventai laukiami darbo rinkoje, dalykų aprašus rengę dėstytojai konsultavosi bei derino juos su pavieniais mokslininkais ir galimų darbdavių atstovais.

Studijų programos tikslai ir numatyti studijų rezultatai atitinka studijų rūšį, pakopą ir suteikiamą tarptautinio verslo profesinio bakalauro kvalifikaciją. Rezultatai yra taikomojo pobūdžio ir tai atliepia koleginių studijų koncepciją. Dalykų aprašai parengti tvarkingai, pagal vieningą formą: iškelti dalykų tikslai, suformuluoti numatomi studijų rezultatai, įvardinti studijų ir studentų pasiekimų vertinimo metodai. Vertinant studijų programos dalykų aprašus pažymėtina, jog studijų tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra teisingai suformuluoti, orientuoti į studentų pasiekimus bei atitinka ECTS vadove (2009) pateiktas studijų rezultatų formulavimo metodines rekomendacijas.

Vis dėlto teko pažymėti, kad dalykų studijų rezultatai dažnai nepakankamai dera su Programos studijų rezultatais, sudaro „pritemptumo“ įspūdį (pvz., *Verslo filosofija*). Atsižvelgdami į rekomendaciją Programos rengėjai koregavo dalykų studijų rezultatus, tačiau ryšio su penktuoju Programos studijų rezultatu „pritemptumo“ liko. Į pastabą dėl to, kad siekiami dalykų tikslai neviršija būtino pasirengimo lygio (pvz., *Anglų kalba, Informacinės technologijos; IT*) sureaguota tinkamai, tikslai koreguoti.

Programos turiniui taip pat buvo pareikšti priekaištai: nors Programos pavadinimas ir studijų rezultatai orientuoti į tarptautinio verslo gebėjimus ir problematiką, daugelio dalykų turiniui labai trūko tarptautinės dimensijos. Po korekcijų dalykų aprašai papildyti tarptautinėmis temomis arba literatūros šaltiniais anglų kalba. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad tikslinant dalykų aprašus neišvengta ir perlenkimo: pvz., *tarpkultūrinės komunikacijos* dalyko literatūros sąrašė neliko nė vieno literatūros šaltinio lietuvių kalba. Jei tikslinė grupė - lietuviai, ką darys studentas, kuris vidurinėje mokykloje mokėsi tik prancūzų ar vokiečių kalbos. Todėl vis dėlto Programos pavadinimo, studijų rezultatų ir turinio darnai dar reikėtų dėmesio.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

1. Studijų programos tikslai ir rezultatai suformuluoti aiškiai ir konkrečiai.
2. Programos pavadinimo, studijų rezultatų ir turinio darna reikalauja daugiau dėmesio.

2.2. Programos sandara

Tarptautinio verslo programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus. Programos apimtis – minimali (180 kreditų), ir tai atitinka galiojančių teisės aktų reikalavimus. Programos bendrieji dalykai sudaro 15 kreditų, studijų krypties dalykai – 117 kreditų, profesinėms praktikoms skirta 30 kreditų ir baigiamajam darbui – 9 kreditai. Studijų plane numatyti pasirenkamieji ir laisvai pasirenkamieji studijų dalykai, kurie kartu sudaro 9 kreditus. Studijų dalykų apimtis 3, 6 arba 9 kreditai, visų dalykų galutinė atsiskaitymo forma – egzaminas.

Dalykų turinys, nors ir ne be priekaištų, studijų rūšį ir pakopą atitinka.

Neaišku, koku pagrindu buvo nustatyta dalykų apimtis kreditais ir numatomų siekti studijų rezultatų skaičius. Į pastabą, kad kai kurie dalykai, kurių apimtis kreditais palyginti nedidelė, susieti su pernelyg daug Programos studijų rezultatų (*Tarptautinė prekyba* (3 kreditai), *Muitinės darbo technologija* (3 kreditai)) atsižvelgta, sąsajos koreguotos, tačiau bendra dalykų apimties ir jų siekiamų studijų rezultato skaičiaus atitiktis neperžiūrėta (pvz., ir *Marketingas*, 6 kreditai, ir *Tarptautinis marketingas*, 3 kreditai, siekia po 4 studijų rezultatus).

Labai stebino ir pasirinktoji kredito struktūra, kurioje teorinėms paskaitoms buvo skirta tik apie 5% viso studijų laiko. Dėstytojai sutinka, kad tokia struktūra sunkina studijų rezultatų siekimą. Pakoreguotoje programoje teorinėms paskaitoms skiriama jau 10% viso dalyko studijų laiko, praktikumams ir konsultacijoms po 20%. Savarankiškam darbui – 50%. Tačiau neatsakyta į klausimą, kodėl. Lieka neaišku, kodėl konsultacijos įskaičiuojamos į kredito sandarą ir į studento darbo apimtį.

Programos apimties požiūriu pastabų nėra – ji pakankama studijų rezultatams pasiekti. Tačiau rimtų abejonių kėlė tai, ar Programa atspindi naujausius mokslo ir technologijų pasiekimus. Peržvelgus nurodomą literatūros sąrašą susidarė įspūdis, kad visa mokslo raida baigėsi 2009 metais. Naujausios literatūros buvo siūloma stebėtinai nedaug. Po išvadų projekto su rekomendacijomis pateikimo Kolegijai, literatūros sąrašai atnaujinti, suplanuotas naujų IT taikomųjų programų įsigijimas. Reikėtų dar sustiprinti E-komercijos dalyko turinį, atkreipiant dėmesį į šios srities darbo reglamentavimą.

Susitikime dalyvavę socialiniai partneriai atkreipė dėmesį ir į tai, kad Programoje studentams galėtų būti sudarytos galimybės pasirinkti ne vien anglų, bet ir rusų bei lenkų kalbas. Kolegija įtraukė rusų ir lenkų kalbas į pasirenkamųjų dalykų sąrašus.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

1. Programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus. Turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą.
2. Pagrindine Programos sandaros silpnybe yra kontaktinių valandų struktūros pasirinkimas (t.y. labai maža teorijai skirta dalis), o taip pat ir vienodo kokybinio lygmens tarp studijų dalykų neišlaikymas: dalies studijų dalykų studijų metodai visiems studijų rezultatams pasiekti yra vienodi.

2.3. Personalas

Formaliai pagal pateiktus dokumentus dėstytojų kvalifikacija atitinka teisės aktų keliamus reikalavimus: 73 % numatytų dėstytojų turi ne mažesnę kaip 3 metų praktinio darbo patirtį, 12 % – mokslų daktarai. Tačiau atidžiai paanalizavus pateiktus gyvenimo aprašymus ir pasiaiškinus mokslo daktarų priskyrimą aukštajai mokyklai, paaiškėjo, kad viena iš numatytųjų mokslininkių 2014 m. pavasarį laimėjo konkursą eiti docentės pareigas Vilniaus kolegijoje ir nuo rugsėjo jas eina. Tokiu atveju jos numatymas dirbti Alytaus kolegijos programoje niekuo nepatvirtinamas ir formaliai personalo sudėtis nebeatitinka teisės aktų keliamų reikalavimų. **Naujai pateiktame dėstytojų sąrašė likę tik du mokslų daktarai. Kitą vertus, atitikimą teisės aktų reikalavimams sunku vertinti ir todėl, kad naujajame sąrašė nenurodyti dalykai, kuriuos dėstys konkretus dėstytojas. Iš lydimąjo rašto irgi neaišku, kokie konkrečiai keitimai padaryti.**

Numatytų dėstytojų kvalifikacija irgi galėtų būti tobulintina. Silpnas dėstytojų užsienio kalbų mokėjimas (tai atsispindi ir gyvenimo aprašymuose). Iš pokalbių su dėstytojais paaiškėjo, kad jiems sudaromos sąlygos pasistažuoti užsienio švietimo institucijose, tačiau tos stažuotės dažniausiai ne individualios, o grupinės, nereikalaujančios aktyvaus kiekvieno dalyvio įsitraukimo į procesą ir tokiu būdu neskatinančios tobulinti turimus užsienio kalbos gebėjimus.

Dėstytojais susitikimo metu pripažino, kad jiems trūksta ir tarptautinio verslo patirties. Čia labai pagelbėtų socialiniai partneriai, kurie jau ir dabar pasiruošę priimti dėstytojus į stažuotes. Partnerių nuomone, stažuotės įmonėse dėstytojams būtinos.

Tuo tarpu numatytų dėstytojų skaičius yra racionalus. Dėstytojų, įsitraukusių į mokslinę veiklą, tyrimai gali būti vertintini kaip susiję su Programa.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

1. Programos stiprybė - įmonių atstovų dalyvavimas studijų procese.
2. Silpnybės: prastas dėstytojų užsienio kalbos mokėjimas (B lygis), nedidelė tarptautinio verslo patirtis arba jos iš viso nėra.

2.4. Materialieji ištekliai

Materialinė bazė yra pakankama studijų programai realizuoti. Patalpos yra geros būklės, veikia moderni biblioteka, studentų savarankiškam darbui įrengtas informacijos ir savarankiškų studijų centras, kuriame yra 50 kompiuterizuotų darbo vietų. Teoriniam mokymui naudojama 19 auditorijų, praktiniams užsiėmimams skirtos 6 auditorijos.

Techninė įranga, būtina studijų proceso vykdymui, yra sukomplektuota. Studijų procesui vykdyti įrengta užsienio kalbų laboratorija, praktinio mokymo firma, finansų apskaitos

auditorija, kurioje įdiegtos specialiosios apskaitos programos, taip pat įrengtos trys informacinių sistemų po 30 darbo vietų auditorijos.

Studentų praktikas planuojama atlikti Alytaus regiono įmonėse, kurių veikla susijusi su tarptautiniu verslu, tarptautine prekyba ar logistika. Susitikimo su socialiniais partneriais metu buvo išsiaiškintos studentų praktikos galimybės konkrečiose verslo įmonėse. Ypač akcentuotas praktikų užsienyje poreikis bei ilgesnė, negu siūlo Programa, trukmė (dabar – 9 savaitės). **Programos rengėjai koregavo praktikų trukmę jas pailgindami iki 12 savaičių.**

Metodiniai ištekliai yra pakankami, komplektuojama specializuota literatūra. 2014 m. sausio 1 d. duomenimis Kolegijos Informacijos ir savarankiškų studijų centro fondus sudarė 2,6 tūkst. leidinių lietuvių ir užsienio kalbomis, prenumeruojami moksliniai leidiniai anglų kalba: „Journal of Marketing“, „Financial time“, „The Economist“ ir kt. Studentams ir dėstytojams sudarytos galimybės naudotis EBSCO duomenų bazės paketu. Tačiau dėstytojai, siūlydami privalomąją literatūrą, nepakankamai išnaudoja Kolegijos teikiamas galimybes.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

1. Stiprybė – nuolat atnaujinami, studentams prieinami metodiniai ištekliai.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Programos apraše priėmimo į studijas reikalavimai aprašyti aiškiai ir pakankamai pagrįsti. Tačiau iš pokalbių su administracija ir dėstytojais paaiškėjo, kad Programos rengėjai tiksliai neįsivaizdavo, kas bus ketinamų vykdyti tarptautinio verslo studijų tikslinė grupė: Lietuvos ar užsienio šalių piliečiai. Ambicijos Programą padaryti tarptautine sveikintinos, tačiau tokiu atveju priėmimo į studijas reikalavimai turėtų būti tikslinami, papildomi. **Reaguodama į pastabas Kolegija apsisprendė, jog tikslinė grupė – Lietuvos studentai. Taigi pastabų priėmimo į studijas reikalavimams nebeliko.**

Daugumos dalykų studijų metodai, parinkti studijų rezultatams pasiekti, numatyti tinkamai. Pakankama jų įvairovė. Vis dėlto yra dalykų, kurių studijų metodus reikėtų pakoreguoti. Tarkim, visų *Įmonės veiklos analizės, Kokybės vadybos, Muitinės darbo technologijos* dalykų studijų ir pasiekimų vertinimo metodai yra vienodi, nors siekiama skirtingų studijų rezultatų.

Svarstyta ir žinių, ir gebėjimų vertinimo sistema, struktūros, kaupiamojo balo sandaros pagrįstumas. Labai nevienodai paskirstytas egzaminams tenkantis lyginamasis svoris kaupiamojo balo struktūroje, pvz., *Kokybės vadybos* – 30 %, *Verslo pagrindų* – 85%, *Verslo socialinės atsakomybės* – 80%, *Muitinės darbo technologijos* – 80%, kitų dalykų programose – 70% arba 60%. **Po pastabų vertinimo sistema koreguota, egzaminui skiriama 60%.**

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

1. Stiprybė – pakankama studijų metodų įvairovė.

2.6. Programos vadyba

Vidinė Kolegijos studijų kokybės vadybos sistema veikia pagal tarptautinio standarto ISO 9001, kurio sertifikatas išduotas institucijai 2013-05-28, reikalavimus. Už studijų programos tikslų įgyvendinimą ir nuolatinę programos kokybės priežiūrą atsakingas studijų programos

komitetas, kurį sudaro 6 nariai. Komiteto sudėtis patvirtinta kolegijos direktoriaus įsakymu. Komiteto pirmininku paskirtas koordinatorius, kuris atsakingas už studijų programos koordinavimą, turinio atnaujinimą ir tobulinimą.

Susitikimo su socialiniais partneriais metu įsitikinta, kad socialiniai dalininkai aktyviai dalyvauja studijų programos kokybės užtikrinimo procesuose: dirbdami įvairiose darbo grupėse, teikdami konsultacijas dėstytojams dėl dalykų turinio atnaujinimo, dalyvaudami tarybų, komitetų, dėstytojų atestacijų, konkursų komisijų darbe ir t.t.

Vidinio kokybės užtikrinimo priemonės numatytos tinkamai. Parengtas bei patvirtintas kokybės vadovas, išskirti studijų kokybės užtikrinimo procesai, pasirinktos kokybės valdymo priemonės, visų suinteresuotųjų grupių įtraukimas į programos vadybos procesus sudaro prielaidas sėkmingai pradėti realizuoti *Tarptautinio verslo* studijų programą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

1. Stiprybė – reglamentuota studijų kokybės vadybos sistema.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias reikia atsižvelgti per 10 d. nuo išvadų projekto gavimo dienos:

- 3.1. Peržiūrėti numatytųjų dėstytojų sąrašą ir, įvertinus naujas aplinkybes, užtikrinti, kad jis atitiktų teisės aktų reikalavimus. **(Per 10 d. pateiktas sąrašas, pagal kurį sunku įvertinti, kokie konkretūs pakeitimai padaryti, nes nenurodyti dalykai, kuriuos planuoja dėstyti konkretus dėstytojas)**
- 3.2. Atnaujinti literatūros sąrašus taip, kad būsimieji studentai turėtų galimybę susipažinti su naujausiais studijuojamosios srities mokslo pasiekimais. **(Atsižvelgta)**
- 3.3. Įtraukti į literatūros sąrašus šaltinių anglų kalba. **(Atsižvelgta)**
- 3.4. Patikslinti priėmimo į studijas reikalavimus, jei programą planuojama teikti užsienio piliečiams. **(Neaktualu po tikslinės grupės patikslinimo)**
- 3.5. Peržiūrėti kredito sandarą ir proporcingai paskirstyti valandas kontaktiniam (teorija + praktika) ir savarankiškam darbui. **(Atsižvelgta iš dalies. Rekomendacija lieka)**

Rekomendacijos, į kurias reikėtų atsižvelgti Programos vykdymo eigoje:

- 3.6. Užtikrinti, kad Programos turinys atitiktų Programos pavadinimą – daugiau dėmesio dalykų aprašuose skirti turinio tarptautiniams aspektams.
- 3.7. Užtikrinti dėstytojų stažuotes įmonėse.
- 3.8. Tobulinti dėstytojų anglų kalbos žinias.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Alytaus kolegijos ketinama vykdyti studijų programa *Tarptautinis verslas* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	2
3	Personalas	2
4	Materialieji ištekliai	4
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	4
	Iš viso:	18

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Danutė Rasimavičienė

Grupės nariai: Onutė Junevičienė